

NR18 - Reducerea sau plafonarea contribuțiilor sociale - stimulent pentru ocuparea forței de muncă și atragerea investițiilor străine în România

În contextul economic european actual, când fiecare țară dorește să crească nivelul de competitivitate în scopul atragerii de cât mai multe investiții străine și de scoatere la suprafață a veniturilor din economia subterană, pe lângă introducerea cotei unice la impozitul pe venit de un număr mare de state, în special din Europa Centrală și de Est (CEE), remarcăm că aceste state mai aplică și plafonarea ori cote reduse de asigurări sociale pentru angajatori și angajați.

La fel ca și în cazul țărilor din grupul CEE, plafonări ale cotelor de contribuții sociale sunt aplicate și de statele din Europa Occidentală. Acolo sunt încurajate și sistemele private de pensii prin deduceri semnificative.

Iată situația contribuțiilor de asigurări sociale datorate de angajator în câteva din statele Europei Centrale și de Est:

Bulgaria - cota datorată de angajator este de 20,5%, dar există stabilit și plafon superior pentru plata contribuțiilor de asigurări sociale la 1.000 euro, iar nivelul maxim de contribuție datorat lunar este de 170 euro;

Polonia - cota datorată de angajator este de 8,2%, existând totodată stabilit și un plafon superior pentru plata contribuțiilor de asigurări sociale la asigurarea pentru invaliditate la 1.926 euro. Iar nivelul maxim de contribuție datorat lunar este de 275 euro;

Cehia - cota datorată de angajator este de 34%, existând stabilit și plafon superior pentru plata contribuțiilor de asigurări sociale la 5.538 euro, nivelul maxim de contribuție datorat lunar fiind de 1.883 euro;

Slovenia - cota datorată de angajator este de 16,1%;

Croația - cota datorată de angajator este de 17,2%;

Ungaria - cota datorată de angajator este de 27%;

Letonia - cota datorată de angajator este de 24,09%.

Cu excepția Ungariei, care practică o cotă de contribuții sociale ridicată și nici nu aplică plafonarea la asigurările sociale, observăm că restul țărilor din zona CEE practică ori plafonarea ori cote reduse de asigurări sociale pentru angajatori.

Contribuția de asigurări sociale datorată de unele țări din Europa Occidentală:

Marea Britanie - cota datorată de angajator este de 12,4%, iar contribuția se datorează doar pentru venituri lunare mai mari de 525 euro;

Irlanda - cota datorată de angajator este de 10,75%;

Finlanda - cota datorată de angajator este de 23,15%;

Austria - cota datorată de angajator este de 21,83%, dar există stabilit și plafon superior pentru plata contribuțiilor de asigurări sociale la 4.110 euro, iar nivelul maxim de contribuție datorat lunar este de 897 euro;

Suedia - cota datorată de angajator este de 31,42%, iar pentru tinerii între 18 și 25 de ani, contribuțiile sunt reduse la 15,49%.

Observăm că România este printre țările care aplică cel mai ridicat procent de contribuții sociale datorat de angajator (între 28,5% și 38,5% în funcție de condițiile de muncă). Mai mult, România se află la nivelul Suediei ca procent de contribuții sociale plătit de angajator, fără a da însă posibilitate contribuabilului de a beneficia de protecție socială la nivel suedez.

În privința contribuțiilor la asigurările sociale datorate de angajat, majoritatea statelor, atât din zona CEE - Letonia(9%), Cehia (9% - nivel maxim de contribuție datorat lunar 609 euro), Bulgaria (12,1% - nivel maxim de contribuție datorat lunar 121 euro), Polonia (14,1%), Slovacia (5,5% - nivel maxim de contribuție datorat lunar 333 euro), Ungaria (11,2% - nivel maxim de contribuție datorat lunar 251 euro), cât și din Europa Occidentală - Spania (6,35% - nivel maxim de contribuție datorat lunar 201 euro), Suedia (4% - nivel maxim de contribuție datorat lunar 235 euro), Elveția (6,1%), Finlanda (7,2%), Marea Britanie (6,6%), Portugalia (11%), Belgia (13,07%), aplică plafoane maxime pentru aceste contribuții, iar cele care nu plafonează contribuția, aplică în general cote reduse de contribuții.

Se constată și în această situație că România are printre cele mai mari cote de contribuții la asigurările sociale (16,5%) plătite de angajati, atât din rândul statelor CEE, cât și din cele ale Europei Occidentale.

Contribuțiile de asigurări sociale, neplafonate, plătite atât de angajator cât și de angajați, ne plasază pe locul întâi în CEE în materie de magnitudine a contribuției și a costului pentru angajator și pe unul din primele locuri în rândul statelor europene.

Acest fapt este în general perceput ca o „amendă“ aplicată muncii iar contribuția nu se regăsește în contraprestația socială.

Cum aceste contribuții ale angajatului sau angajatorului nu sunt în fond impozite, ci asigurări sociale care ar trebui să ofere contraprestație socială proporțional cu mărirea primei de asigurare, nivelul contribuțiilor sociale plătite în România ar trebui redus sau plafonat.

Mai mult, nivelul ridicat al cotelor de contribuții sociale, ce trebuie plătite în România, acționează ca un factor descurajator pentru ocuparea forței de muncă fapt ce a condus la existența unei piețe negre a muncii (peste 1,2 milioane locuri de muncă), precum și la scăderea gradului de conformare voluntară la plata acestor contribuții (aprox 75%).

Reducerea cotelor de contribuții sociale sau introducerea unui plafon superior al bazei impozabile pentru toate tipurile de contribuții de asigurări sociale (inclusiv pensii, asigurări medicale și șomaj) ar stimula în plan intern ocuparea forței de muncă și scoaterea la suprafață a veniturilor din economia subterană.

Adoptarea unui sistem de impozitare flexibil, adecvat României pentru perioada actuală de dezvoltare a țării - în care se dorește recuperarea decalajelor și obținerea unui grad de

convergență reală cu țările membre UE - va stimula investițiile străine și ne va menține gradul de competitivitate în grupul țărilor emergente din CEE.
Gradul redus de competitivitate poate condamna România la subdezvoltare pe termen lung.